

1. The components of the phraseology are «neutral» lexical units – the phraseology they form has the meaning of spoken language: *vor die Hunde gehen* (to be spoiled).

2. Verbal or nominative components of «low», spoken language are spoken phraseology: *sein Maul vollnehmen* (to boast).

3. The «neutral» components are «high» style phraseology: *die Stirn zu etw. haben* (to have the courage, to have the audacity)

4. The components of the «high» style are the «neutral» phraseology: *schalten und walten* (to dispose of something) [2].

In the modern German, there are a number of phraseological units in which synonymous versions of individual components affect the designation of the whole construction: *den Mund halten* («to keep the mouth» – to keep your mouth shut, to be quiet) is a spoken language, *den Schnabel halten* – («to keep your beak shut» – to keep your mouth shut, to be quiet) is a familiar rude expression.

Phraseological units have a great «text-forming» potential and create a special character in the text, which distinguishes them from neutral individual words of language. When studying the practical course of German, students majoring in «Philology» pay attention to certain phraseological units, and they also study the dependencies between the use of a certain class of phraseological units in modern types of texts, the dependencies of their component composition in texts, etc.

Література

1. Огуй О. Д. Лексикологія сучасної німецької мови. Вінниця : Нова книга, 2003. 416 с.

2. Тупиця О. Ю. Практичний курс другої іноземної мови та перекладу (німецька) для студентів спеціальності «Філологія». Сучасні питання філології: теоретична та прикладна лінгвістика: колект. монографія / Полт. ін-т економіки і права ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»; ред. колег. Н. Рябокін (голова), Л. Данилюк, Н.Мякушко та ін. Полтава : ПЕП, 2021. С.224-264.

УДК 811.112.2'42

*Пешикова Т.В., к.філол.н, доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

БАГАТОВАРІАТИВНІСТЬ У ПЕРЕКЛАДІ ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОМОВНИХ ТЕКСТІВ)

Переклад мовних реалій в політичних текстах є цікавою та водночас в край важкою та відповідальною працею, оскільки недостатнє знання історії народу, його культури, звичаїв, суспільного ладу, особливостей

політичного життя може призвести до неадекватного перекладу, що просто або не буде сприйматись реципієнтом, або буде сприйматись, але не належним чином. Проблема перекладу реалій стала об'єктом численних наукових досліджень в лінгвістиці. Дане питання містить в собі багато спірних моментів. А саме: виділення та розмежування безпосередньо способів перекладу реалій і правомірність та необхідність вживання того чи іншого прийому перекладу.

Прикладом політичної реалії є термін Amt, що належить до базового термінологічного фонду субмови державного управління та місцевого самоврядування.

В українській мові лакуарність спостерігається вже на рівні відсутності відповідного українського слова з тією ж ємкістю значень, що має німецьке Amt: (1) посада, (2) служба, (3) перебування на службі, (4) відомство, (5) управлінський округ, (6) завдання, обов'язок, (7) чітко окреслений вид діяльності, (8) співане Богослужіння у храмі. Німецьке гніздове слово Amt не має аналогічного відповідника в українській мові

Багатоваріативність спостерігається на рівні порівняння німецької та української мов і на рівні кожної з мов, пор. нім. Umweltbundesamt – “федеральне відомство охорони довкілля”. У складному німецькому слові спостерігається варіант перекладу до слова “охорона”. Подібні варіанти перекладу зустрічаються і в інших складних словах, наприклад, Bundesgesundheitsamt – “федеральне відомство охорони здоров'я”, де знову ж виступає лакуна до слова “охорона”. В окремих випадках варіативність виявляється при зіставленні з іншомовним словом, наприклад, Bauordnungsamt – “відділ з питань будівництва”, де в українській мові спостерігається лакуна до німецького слова “-ordnung”; або ж Bauhofamt – “відділ організації утримання та нагляду за комунальним майном”,

Наприклад, у слові Beförderungsamt – “посада, що передбачає просування по службі” – спостерігаємо класичну перекладну лакуну в українській мові, де у зв'язку з відсутністю еквівалентної лексичної одиниці, але наявністю концепта відбувається мультилексемне тлумачення, яке з розвитком української державності та відповідно до принципу економії мовних засобів вимагатиме, очевидно, заміни подібних мультилексемних тлумачень. Однак слід зауважити, що створення нових лексичних одиниць є тривалим мовним процесом, на реалізацію якого іноді потрібні десятки років.

Ще одна реалія «Landesverwaltungsamt» – «земельна крайова управа» відноситься до адміністративно-територіальних одиниць. Наприклад:

Ein Disziplinarverfahren ist gegen den Oberbürgermeister wegen der Impffähre beim *Landesverwaltungsamt* anhängig – «Проти мера тривають дисциплінарні провадження через справу вакцинації в *земельній крайовій управі*

Das Landesverwaltungsamt arbeite an einem eigenen Notfallplan, hieß es in Sachsen-Anhalt, für das Personal sei ausreichend Schutzrüstung vorhanden, für die 1.250 Flüchtlinge in Erstaufnahmestellen allerdings «eher nicht» – *Офіс державної адміністрації* працює над власним планом надзвичайних ситуацій, повідомили в Саксонії-Ангальт, що захисного спорядження для персоналу достатньо, але «скоріше ні» для 1250 біженців у центрах первинного прийому.

Seine Entschuldigung beruhigt kaum und doch wird sich der Premier wohl vorerst *im Amt halten*» – «Його вибачення навряд чи є заспокійливим, і все ж прем'єр-міністр, ймовірно, залишиться *на посаді* поки що

Перекладач-практик в своїй діяльності покладається виключно на власний перекладацький інстинкт, опирається на отримані знання та використовує накопичений досвід. Саме тому рішення обрати той чи інший варіант перекладу є виключним правом та відповідальністю перекладача. Вирішальне слово, при виборі варіантів перекладу, незалежно від існуючих теоретичних досліджень, завжди залишається за ним.

Література

1. Удовіченко Г. М. Генези становлення поняття «РЕАЛІЯ» у сучасному перекладознавстві. *ІНТЕЛЕКТ. ОСОБИСТІТЬ. ЦИВІЛІЗАЦІЯ*. 2016. №12. С. 52–62.

2. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англomовних перекладів української прози) Монографія. Львів : ЛНУ, 1989. 216 с

3. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т.2 / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. К: ВЦ «Академія», 2007. 624 с. (Енциклопедія ерудита)

3. Серета Н. А. Націрнально-культурна маркованість лексичних одиниць у німецько-українському [Електронний ресурс]. 2019. Режим доступу до ресурсу: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v39/part_3/20.pdf.

4. Удовіченко Г. М. Генеза становлення поняття «РЕАЛІЯ» у сучасному перекладознавстві. *ІНТЕЛЕКТ. ОСОБИСТІТЬ. ЦИВІЛІЗАЦІЯ*. 2016. №12. С. 52–62.

УДК 811.111'25

С.І. Мангура, старший викладач

А. Щербак, студентка

Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

PECULIARITIES OF USING A DICTIONARY WHEN TRANSLATING SCIENTIFIC AND TECHNICAL TEXTS

When translating scientific and technical literature, dictionaries are necessary reference material. To quickly find special terms, you need to know what are the working sources of information, what can be found in each of them and the sequence of their use. All the sources of information used by the translator can be divided into general and special. General sources of information are divided into general purpose dictionaries and general